

Skatterapport till Almedalsseminarium 2016

Vad händer med entreprenörsskatten?

Förord

För det svenska näringslivet är beskattningen av de små företagen och deras ägare en viktig fråga. Undersökningar visar att 4 av 5 jobb skapas i små företag. Entreprenörsskatten, det vill säga de så kallade 3:12-reglerna, har en central roll i sammanhanget. Svenskt Näringsliv vill ha bättre 3:12-regler för att stärka företagandet, sysselsättningen och svensk konkurrenskraft. Vidare anser Svenskt Näringsliv att det är angeläget att ta vara på erfarenheterna av den starka tillväxt för skatteintäkterna från 3:12-sektorn som följt av de förhållandevis lyckade reformer som varit på området under senare tid.

Denna rapport syftar till att fånga de stora dragen i hur regelverket och skattebaserna utvecklats över tid samt peka på reformmöjligheter framöver. Rapporten utgör underlag för ett seminarium i Almedalen 2016. Den har utarbetats av Johan Fall och Richard Hellenius, Svenskt Näringsliv och bygger på statistik från SCB:s databas FRIDA.

Det är angeläget att frågorna om de små företagens och deras ägares beskattning får en allsidig belysning. Vi hoppas föreliggande rapport kan bidra i den processen. Frågan är nu om regeringen är villig att dra lärdomar av hur skatteintäkterna ökat sedan 3:12-reglerna fick förändringar som inkluderade en förenklingsregel, lägre skattesats och stärkta incitament för fler anställda.

Krister Andersson
Svenskt Näringsliv

Innehåll

Förord	1
1. Inledning	3
2. Bakgrund	4
3. Regelverkets utveckling	6
4. Skattebasernas och skatteintäkternas utveckling	8
5. Indirekta effekter	12
6. Skattesatser ur ett internationellt perspektiv	14
7. Inkomst av kapital respektive inkomst av arbete	16
8. Förenklingsregeln	17
9. Kraven på ägarandel (4 procent-spärren)	18
10. Reformmöjligheter - några specifika exempel	19
11. Reformmöjligheter - några avslutande allmänna kommentarer	21
12. Sammanfattning	23
Referenser	24

1. Inledning

Entreprenörsskatten är en populär benämning av de så kallade 3:12-reglerna, det vill säga de regler som styr hur aktiva fåmansföretagsägare beskattas för utdelningar och kapitalvinster. Genom åren har regelverket förändrats och påverkat företagares agerande. Sedan en större reformering 2006 har statens skatteintäkter ökat kraftigt. Ändå har inte minst från fiskalt håll kritik förekommit om hur reglerna kommit att fungera, eller inte fungera, i enskilda situationer. Helhetsperspektivet har saknats.

Det finns närmare 400 000 delägare till drygt 250 000 företag som omfattas av regelverket. Ungefär 750 000 personer har anställning i ett 3:12-företag. De flesta av företagen är små, men de små företagen är viktiga för dynamik och strukturomvandling i näringslivet och det är i de små företagen som 4 av 5 nya jobb skapas. Alla regelverk, inte minst skattereglerna, som påverkar dessa företag och företagare är därför betydelsefulla.

Småföretagsprägel framgår bland annat av att det genomsnittliga 3:12-företaget har 3 anställda (normalt inklusive ägaren). Det är 95 procent som har färre än 11 anställda. Samtidigt finns ett antal större företag; minst 200 anställda krävs för att räknas bland de 100 största företagen vars delägare omfattas av 3:12-reglerna.

Just nu är 3:12-regelverket högt på den politiska agendan, eftersom en statlig utredning jobbar med förslag till förändringar. Utredningens uppdrag är komplext men består grovt sett av två huvuduppgifter. För det första ska man hitta en bra balans mellan å ena sidan främjande och å andra sidan förhindrande syften med regelverket. För det andra ska förslagen medföra ökade och inte minskade skatteintäkter för staten.

Bland företagare och rådgivare finns en oro att utredningens förslag kommer att leda till förändringar som gör tillvaron svårare för dem som vill driva företag. Det är därför angeläget att vidga perspektiven och lyfta fram fakta som pekar på betydelsen av ett regelverk som främjar investeringar, entreprenörskap och företagande. På så vis kan positiva effekter uppnås för jobb och tillväxt.

Syftet med denna rapport är att redovisa utvecklingen för skattebaser och statens skatteintäkter och ge perspektiv på vad förändringar i regelverket kan medföra. Vidare pekas i rapporten på delar i regelverket som fungerar väl i dag och sådant som behöver reformeras. Underlaget för rapporten är statistik från SCB:s databas FRIDA. Det är samma underlag som Finansdepartementet och riksdagen har tillgång till och bygger på detaljerad information ur deklarationsuppgifter från företag och ägare för inkomståren 2001 till 2014. Alla citeringar i rapporten är hämtade ur propositioner, departements-PM och offentliga utredningar med mera som återfinns i rapportens referenslista.

2. Bakgrund

De så kallade 3:12-reglerna syftar till att upprätthålla en rågång i skattesystemet mot bakgrund av det faktum att tjänsteinkomster och kapitalinkomster beskattas olika. Begreppet 3:12 härstammar från en hänvisning i skattelagstiftningen, 3 § 12 mom i lagen om statlig inkomstskatt (SIL). Sedan 1999 är SIL borta, ersatt av inkomstskattelagen (IL) och numera finns reglerna i 56 och 57 kap IL, där de successivt ytterligare byggts ut och förändrats. Begreppet 3:12 har dock levt kvar och är idag synonymt med entreprenörsskatten.

Tjänsteinkomster beskattas med upp till 57 procent medan skattesatsen för kapitalinkomster som lägst är 20 procent. Den stora skillnaden mellan dessa båda skattesatser motiverade regelverkets tillkomst. Grundorsaken till skillnaden är förstås Sveriges extremt höga marginalskatt; om denna sänks minskar trycket på 3:12-regelverket. Även den svenska kapitalskatten är hög och behöver sänkas generellt.

Vid skattereformen 1990–91 tillkom 3:12-reglerna och det ursprungliga syftet var rent förhindrande. Perspektivet var då att begränsa vad som klassificeras som kapitalinkomst och beskatta allt eventuellt överskjutande som tjänsteinkomst. Sedan 2006 har regelverket även fått mer tydliga främjande inslag för företagande. Då sänktes bland annat kapitalskattesatsen för dessa inkomster från 30 till 20 procent, vilket under vissa förutsättningar gjorde det mer gynnsamt att ha kapitalinkomster från ett 3:12-bolag än ett icke-3:12-bolag.

Ett komplext regelverk avgör vem som omfattas av 3:12-reglerna. I korthet omfattas ägare till onoterade företag där aktiemajoriteten innehas av ett fåtal personer, delägaren ska därtill vara ”verksam i betydande omfattning” och eventuella utomstående (passiva) delägare ska äga maximalt 30 procent. Även delägarers närstående (make/maka, barn, föräldrar etc.) omfattas och jämföras i princip till stor del med aktiva delägare. För ägare i onoterade bolag som inte omfattas av 3:12-reglerna är sedan 2006 kapitalskattesatsen 25 procent utan ytterligare begränsningar.

Vad som räknas som kapitalinkomst bestäms av ett så kallat gränsbelopp, inom vilket inkomster kapitalbeskattas. Gränsbeloppet definieras antingen av en förenklingsregel, som säger att innehavsandelen av drygt 150 000 kr (2,75 inkomstbasbelopp, IBB) alltid får tas upp som kapitalinkomst, eller av en huvudregel. Enligt huvudregeln beräknas gränsbeloppet utifrån ett kapital- och ett lönebaserat utrymme. Det kapitalbaserade utrymmet är drygt 10 procent (statslåneräntan, slr, plus 9 %-enheter) av delägarens omkostnadsbelopp (i regel anskaffningsutgiften) för andelsinnehavet. Det tillkommande lönebaserade utrymmet är 50 procent av delägarens ägarandel av bolagets lönesumma. För att få använda lönebaserat utrymme krävs att ägarens egen årslön är 340 000 kr (6 IBB) plus 5 procent av hans ägarandel av lönesumman, dock med tak vid 550 000 kr (9,6 IBB). Dessutom måste ägarandelen överstiga 4 procent.

Eventuella gränsbelopp som inte utnyttjas ett år kan sparas och räknas upp med drygt 4 procent (slr+3 %-enheter). Sparade utrymmen kan också utnyttjas vid försäljning av aktier och kapitalskattesatsen är även då 20 procent inom gränsbeloppet. Kapitalvinster och utdelningar som inte ryms i gränsbeloppet tjänstebeskattas, som nämnts, men med takbegränsningar på drygt 5 miljoner kr (100 IBB för kapitalvinst resp. 90 IBB för utdelning). För eventuell kapitalvinst eller utdelning som överstiger dessa tak är skattesatsen 30 procent.

En noggrannare analys av skillnad i beskattning av tjänste- och kapitalinkomster kräver att hänsyn tas till bolagsskatt respektive arbetsgivaravgift. Kalkylen blir då något mer omfattande men en betydande skillnad kvarstår i beskattning.¹ Regelverket är också i övrigt betydligt mer omfattande och komplext än ovanstående översikt och reglerna har föranlett ett stort antal rättsprocesser på grund av olika tolkningssvårigheter.

¹ Kapitalinkomst beskattas då som lägst med totalt 37,6 % ($=22\% + (1-22\%)*20\%$) medan tjänsteinkomst som mest beskattas med 67,5 % ($=(57,32\%+31,42\%)/(1+31,42\%)$).

3. Regelverkets utveckling

Vid 3:12-reglernas tillkomst 1991 var syftet rent förhindrande. Detta rön-te till en början inte någon större uppmärksamhet och skedde i skuggan av större förändringar som genomfördes i skattesystemet i övrigt, framför allt sänkningen av de högsta marginalsatserna från över 70 procent till ”hälften kvar”, det vill säga marginalsatt på 50 procent. Ganska snart kom dock kritik för att regelverket motverkade företagande och lättnader infördes i form av en (blygsam) löneunderlagsregel 1994, (begränsad) enkelbeskattning 1997 och en del ytterligare justeringar i riktning för att underlätta företagande. Den övergripande inriktningen behölls dock, att regelverket var begränsande snarare än främjande. Parallellt innebar de ökade marginal-satserna genom värnskattens tillkomst och successivt växande kommunalskatter att spänningen mellan kapital- och tjänsteinkomst ökade, vilket underströk de fiskala motiven för att behålla regelverket.

Kritiken växte mot reglernas snäva utformning och våren 2004 gav dåvarande finansminister Bo Ringholm i uppdrag att utreda regelverket åt Edin, Hansson och Lodin, ibland omnämnda som de tre vise männen, då deras rapport presenterades strax efter trettondagen 2005. Den rapporten låg till grund för den mer omfattande reform som trädde i kraft från och med 2006, då Pär Nuder tagit över som finansminister i den socialdemokratiska regeringen. Därefter skedde ytterligare förändringar i samma riktning av Alliansregeringarna åren 2007–2012.

Resonemangen i de olika förarbeten som legat till grund för förändringar i främjande riktning fördes under denna period i en anda om att göra reglerna mer gynnsamma för företagen. Man talade bland annat om att:

- ”det är önskvärt att beskattningen av faktiska utfall i så stor utsträckning som möjligt uppfattas som legitim av företagarna”,
- ”man skall undvika en alltför hög beskattning av ägare till företag med mycket hög avkastning”,
- ”förbättra regelverkets effekter på risktagande i näringslivet”,
- ”ytterligare förbättra villkoren för småföretagarna och göra det ännu mer attraktivt att bedriva företag” och
- ”ytterligare stimulera nyföretagande och förenkla för ägarna av de mindre fåmansföretagen”.

Ambitionerna med reformerna 2006 och åren därefter var alltså tydliga. Det fördes även utförliga resonemang om avvägningar gentemot så kallade skatteplanerings-möjligheter. Riskerna för sådana negativa återverkningar bedömdes som begränsade. De mer generösa reglerna för företag med stora lönesummor uppmärksammades också tydligt inför reformerna. Redan i uppdraget till de tre vise männen efterfrågade dåvarande finansministern förslag om ”regler där ägare till kvalificerade andelar under vissa förutsättningar (vid en viss storlek på antalet anställda och företagsledarens/ägarens egna löneuttag) inte skulle omfattas av 3:12-reglerna”. Även då förslaget levererades ansågs det ”motiverat med ett regelverk som, ur ett neutralitets-hänseende, kommer att gynna investeringar i företag med kvalificerade ägare jämfört med investeringar i andra företag”.

Från 2006 års reform och åren som följde närmast efter var sammanfattningsvis inriktningen för 3:12-regelverket förhållandevis klar på att underlätta villkoren för företagande och entreprenörskap. Det var tydligt att ambitionen var att entreprenörsskatten skulle ha en utformning som kunde bidra till att stärka företagandet. I denna kontext var samtidigt bilden klarlagd om skatteplaneringsmöjligheter men lagstiftaren bedömde att dessa var hanterbara.

Under 2013 svängde dock pendeln snabbt. Den politiska retoriken fick ett mer kritiskt tonläge. Det talades om ett "överutnyttjande" av regelverket, enskilda yrkesgrupper pekades ut såsom "revisorer, advokater och konsulter" och när skärpningar föreslogs i en regeringsproposition framställdes det snarast som problematiskt att reglerna "gjort det lönsamt att bilda stora företag av verksamheter i vilka det finns många anställda". Beskrivningen är tämligen uppseendeväckande då det i de allra flesta andra sammanhang brukar anses positivt med verksamheter som är lönsamma och har många anställda.

Omsvängningen resulterade i en rad förslag om att åter ge regelverket begränsande inriktning. Flera av de mest ingripande förslagen återtogs innan de slutligt lades fram. Bland de som kvarstod och trädde i kraft från och med 2014 är den så kallade 4 procents-regeln mest uppmärksammas. Regeln innebär att den som har ägarandel under 4 procent inte får tillämpa löneunderlagsregeln.

Efter 2014 års regeländringar tillsattes en smalt avgränsad utredning med det specifika uppdraget att se över enskilda delar i 3:12-regelverket som rör ägarskiften. I början av 2015 gavs utredningen tilläggsdirektiv med vidare uppdrag att se över i princip alla delar av regelverket som reglerar beskattningen inom inkomstslaget kapital – gränsbeloppets storlek, skattesatser etc. Utredningen ska lämna sitt betänkande senast den 1 november i år.

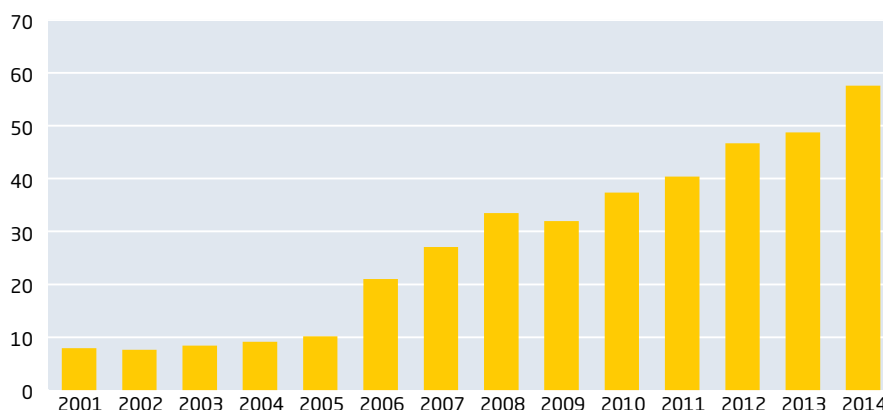
Entreprenörsskattefrågan kan nu sägas stå vid ett vägskäl. Hur ska 3:12-reglerna vägas av mellan sina begränsande syften respektive sina främjande syften? Tilläggsdirektivet talar som nämnts om "bra balans" mellan dessa båda syften. Samtidigt ska förslagen inte medföra minskade utan ökade skatteintäkter. Det är mot den bakgrunden av avgörande betydelse att ta fasta på hur skattebaser och skatteintäkterna utvecklats vid tidigare regeländringar.

4. Skattebasernas och skatteintäkternas utveckling

Statistik över skattebasernas utveckling tillhandahålls av SCB i databasen FRIDA och bygger på deklarationsuppgifter. Uppgifter finns i vissa fall tillbaka till år 2001. Inkomståret 2014, som deklarerades under 2015, blev under våren 2016 tillgängligt för statistikändamål och är tidsseriens senaste observation.

Åren fram till 2006 års reform visar en förhållandevis konstant utveckling för utdelningsinkomster till 3:12-delägare. Skattebasen var då cirka 10 miljarder kr eller strax under varje år och genererade därmed knappt 3 miljarder kr i årlig skatteintäkt för statskassan. Omedelbart efter reformen inträffade den största ökningen av skattebasen; utdelningarna mer än fördubblades till 21 miljarder kr. Trots att skattesatsen sänktes till 20 procent gav alltså detta statskassan en rejäl intäktsökning med över 30 procent redan för inkomståret 2006. Därefter har skattebasen fortsatt växa i snabb takt och passerade 2014 nivån 50 miljarder kr. Figur 1 nedan illustrerar utvecklingen.

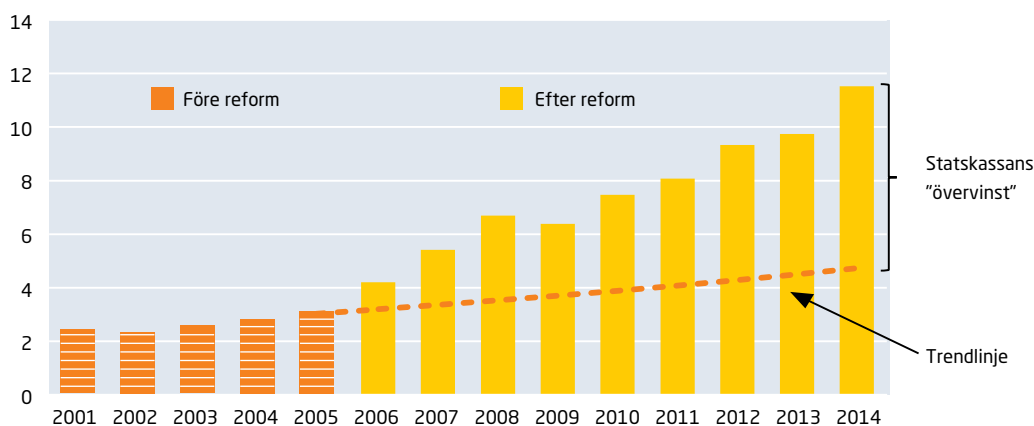
Figur 1. Utdelning till delägare av 3:12-företag (mdkr)

I praktiken är det mycket ovanligt med utdelningar som överstiger gränobeloppen. Den stränga tjänstebeskattnings som skulle bli aktuell för företagare med tjänsteinkomster över brytpunkten för statlig skatt innebär att de får behålla en alltför liten del för att sådana utdelningar ska vara intressanta. Enligt statistiken handlar det om enstaka procentenheter som blivit föremål för tjänstebeskattnings, såväl under perioden före som efter 2006 års reform. En kalkyl baserad på 20 procent skattesats för perioden från 2006 och framåt blir därför i allt väsentligt rättvisande för att beräkna skatteintäkterna från denna skattebas.

För perioden före 2006 var skattesatsen 30 procent, men dessutom erbjöd regelverket så kallad enkelbeskattnings, det vill säga skattefrihet i ägarledet, upp till en viss nivå. För denna period blir det därför en viss överskattning av statens skatteintäkter att basera kalkylen på 30 procent skattesats för hela skattebasen. För enkelhets skull, och för att undvika överskattning av skillnaden mellan statens skatteintäkter före respektive efter skattereformen, kan en överslagskalkyl ändå utföras utifrån dessa förut-sättningar. Figur 2 illustrerar.

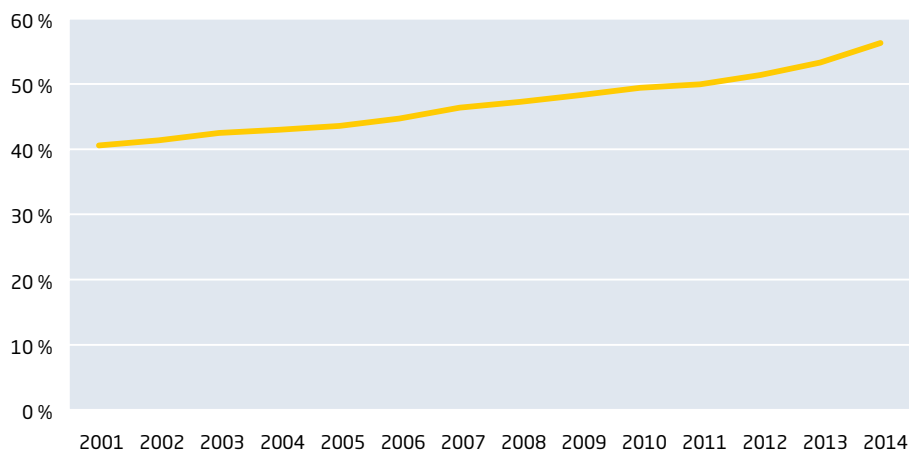
Figur 2. Skatteintäkter (mdkr)

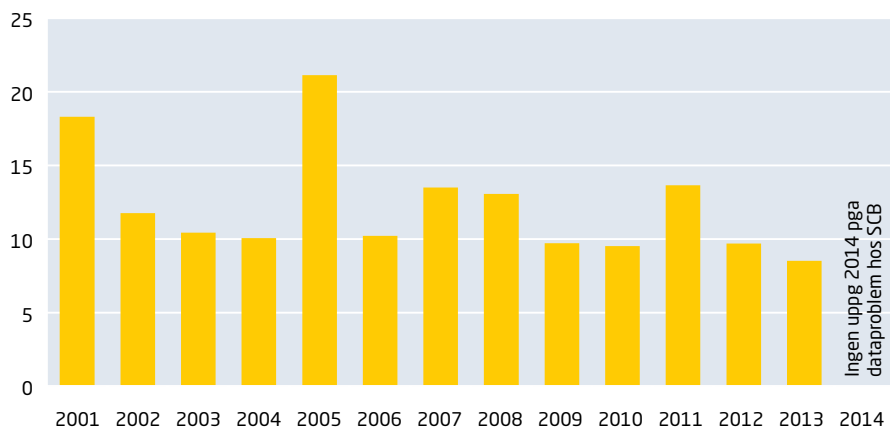
En enkel och grov jämförelse kan göras mellan å ena sidan nivån för skatteintäkterna beräknade på den verkliga skattebasen från 2006 och framåt och å andra sidan en trendlinje som följer de beräknade skatteintäkterna enligt den ungefärliga trend de hade under perioden fram till 2006 års reform. Skillnaden kan sägas representera en slags "övertvinst" för statskassan. Som framgår har denna skillnad vuxit från någon dryg miljard kr det första året efter reformen till 5–6 miljarder kr det senaste året. Summan av alla "övertvinster" för de totalt 9 inkomstår som förflutit sedan 2006 års reform uppgår till mer än 30 miljarder kr. Om dessa skulle betraktas som engångsvinst för statskassan, skulle den varaktiga ränteeffekten uppgå till ungefär 1 miljard kr vid en diskonteringsränta på 3 procent, vilket får anses vara en försiktig kalkyl.

Givetvis är inte 2006 års reform den enda orsaken till förändringar i skattebasens utveckling. Konjunkturutveckling, inverkan från andra regelverk och andra beteendeförändringar påverkar också. Som framgår i det följande kan förändringar även ta sig uttryck i andra delar av ekonomin. Före reformen var en förekommande strategi bland företagare att spara vinstmedel i bolagen. En del av utdelningarna från 2006 och framåt torde därför härröra från intjänning som skett före reformen. Det är emellertid mindre troligt att denna effekt skulle bestå under längre tid och inte heller att den skulle öka ju längre tid som passerat efter reformen.

En bedömning är att de utdelningar som observeras för åren framemot 2014, alltså upp till nio inkomstår efter reformen, knappast innehåller något av vinster intjänade före 2006. Däremot finns en möjlighet att den oro som sprids bland företagare om risk för skärpt beskattning kan skynda på viljan att dela ut medel, när man upplever ett hot att regelverket kan komma att försämrats framöver. Detta skulle kunna förklara en del av de fortsatt starka utdelningarna åren 2013 och 2014, då debattklimatet svängt. Det kan samtidigt konstateras att soliditeten i det typiska 3:12-bolagen förstärkts trendmässigt under lång tid. Denna omständighet pekar därmed inte på att de förbättrade skattelättnaderna fört med sig någon dränering av kapitalbasen i företagen. Snarare har utvecklingen gått åt andra hållet med en klar ökning, även om utvecklingen för detta nyckeltal (upp cirka 15 procentenheter över en period på nästan lika många år) inte kan beskrivas som särskilt dramatisk.

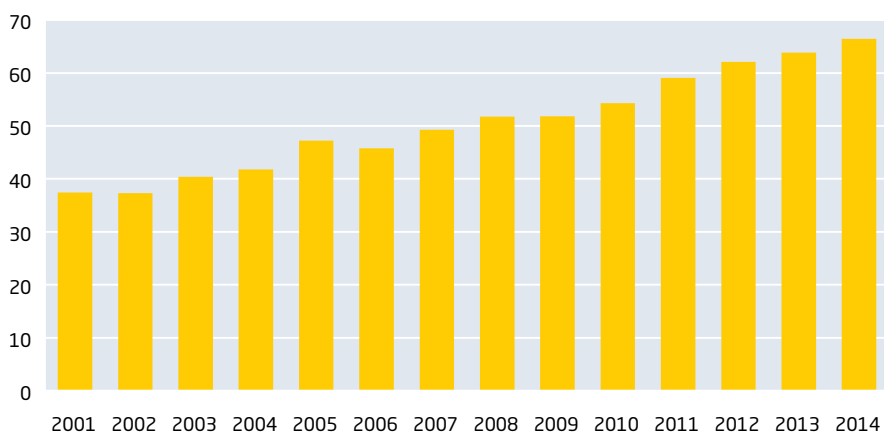
Figur 3. Soliditet

Förutom utdelningar genererar 3:12-reglerna också skatteintäkter till statskassan i form av skatt på kapitalvinster. Kapitalvinster är till sin natur mer ryckiga; ofta ackumuleras värden över tid och tidpunkten för när realisering sker påverkas av många faktorer. Förutom grundläggande företags- och investeraraspekter har också regeländringar i skattesystemet betydelse. De sammantagna kapitalvinsterna är vidare en sammanläggning av vinster och förluster, vilket kan förstärka ryckigheten. Bland annat innebar 2006 års reform en skärpning av kapitalvinstbeskattningen som aviserades i god tid, vilket föranledde ökat antal försäljningar under 2005. Sammantaget är det svårt att urskilja någon tydlig trend för kapitalvinsternas utveckling under hela perioden. Det är därför också svårt att avgöra eventuella effekter för statskassan på grund av förändringar i denna skattebas. Figur 4 illustrerar utvecklingen, notera att statistik för 2014 saknas på grund av dataproblem hos SCB.

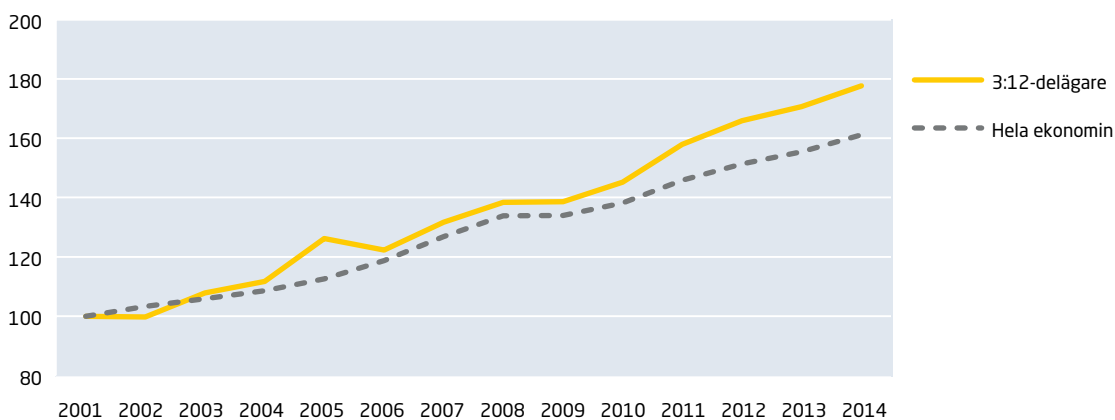
Figur 4. Kapitalvinst till delägare av 3:12-företag (mdkr)

De skattebaser som är direkt förknippade med 3:12-reglerna är utdelningar respektive kapitalvinster, som redovisats ovan. De löner som betalas ut till delägare i 3:12-bolag kan också vara intressanta att studera. Det visar sig att lönesumman till denna grupp utvecklats i ungefär samma takt som lönesummans utveckling för hela ekonomin. Lönesumman till 3:12-delägare var 2014 ungefär 65 miljarder kr, vilket motsvarar knappt 5 procent av den totala lönesumman på cirka 1 500 miljarder kr som betalas ut till samtliga anställda i ekonomin. Figurerna 5 och 6 illustrerar.

Figur 5. Tjänsteinkomst för delägare av 3:12-företag (mdr)

Figur 6. Lönesummeutveckling (2001 index=100)

Sammanfattningsvis har de skattebaser som 3:12-reglerna omfattar haft en stark utveckling. Utdelningarna har flerdubblats vilket lett till ökade årliga skatteintäkter från denna skattebas i flermiljardersklassen. Beträffande kapitalvinsterna är det svårt att dra några bestämda slutsatser om utvecklingen och när det gäller lönesumman till 3:12-delägare har denna utvecklats i samma takt som för ekonomin som helhet, eller något starkare.

5. Indirekta effekter

De statistiska uppgifter som redovisats i föregående avsnitt ger bilden av en positiv utveckling sedan 3:12-reformerna 2006 och åren därefter. Bland företagare och rådgivare uppfattas också ofta 3:12-ändringarna som övervägande positiva och tillväxtfrämjande. En bedömning kan vara att regelverket fått en utformning som i alla fall i stora delar beaktar risker och osäkerheter som företagande innebär.

Huruvida andra ännu mer indirekta effekter följt av reformer på 3:12-området är svårt att avgöra. Det kan i sammanhanget konstateras att höga marginalsatser för tjänsteinkomster har en kraftigt snedvridande effekt på samhällsekonomin. Det blir mot den bakgrunden inte särskilt relevant att föra diskussioner om 3:12-regelverket utifrån föreställningen att de höga marginalsatsernivåerna på upp till 57 procent åter skulle kunna appliceras på den skattebas som efter 2006 års reformer är föremål för kapitalbeskattning med som lägst 20 procent skattesats. Att försöka öka statens skatteintäkter den vägen torde inte vara någon tillgänglig metod i praktiken.

En mer principiell illustration av den bristande relevansen i att applicera stramare skatteregler som gällt före en reform på skattebaser som vuxit fram efter en reform kan ta utgångspunkt från ett fyrfältsdiagram, se figur 7. Diagrammet tar enkelt och schematiskt fasta på det faktum att en reform innebär dels förändrade regler, dels att skattebaser förändras. Detta renderar fyra olika faktiska respektive hypotetiska utfall, alternativ A–D. Alternativ A, med såväl regler som skattebas före reform, samt alternativ D, med regler och skattebas efter reform kan avläsas i verkligheten. Skillnaden mellan dessa båda utfall blir naturlig som grund för att studera effekter av en reform (även om externa faktorer såsom konjunktur och andra reformer än den studerade förstås också påverkar). Däremot blir en jämförelse av alternativ D med exempelvis B inte trovärdigt. Det beror inte bara på att alternativ B inte kan observeras i verkligheten, utan det beror också på att alternativ B innehåller en grundläggande motsättning eftersom å ena sidan skattebasen tillåts påverkas av förändrat regelverk men å andra sidan har utfallet beräknats som om regelverket *inte* ändrats.

Figur 7.

	Skattebas före reform	Skattebas efter reform
Regler före reform	A	B
Regler efter reform	C	D

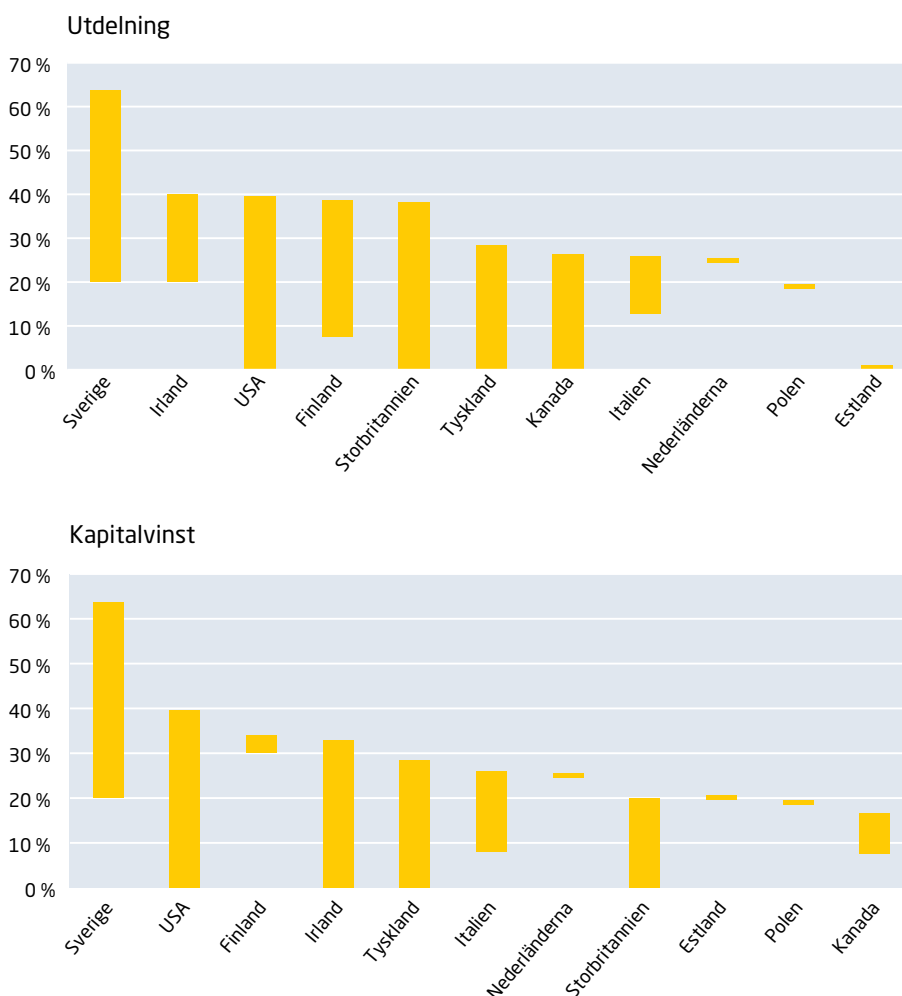
En föreställning om att applicera skatteregler före en reform på skattebaser efter en reform saknar också annan praktisk förankring. Tvärtom beskriver som nämnts företagare och rådgivare ofta möjligheten för delägare att kunna ta emot avkastning efter 20 procent skatt som att regelverket fått en rimligare utformning. Motsatsvis uppfattas alternativet med upp till 57 procent skattesats i ägarledet som orimligt. Denna syn kan på ett mer kvalitativt plan komplettera hur föreställningen om skärpt beskattning utan konsekvenser för skattebasen brister i relevans. Synen kan i någon mening också bekräftas av att det, såväl före som efter reform, bara i undantagsfall förekommer utdelningar som överstiger gränsbeloppen. Att dela ut när skatteandelen är för stor tycks i praktiken inte vara något alternativ, då avstår man hellre helt och hållet.

Mer allmänt har höga marginalskatter analyserats i ett stort antal studier och rapporter från bland annat Finanspolitiska rådet, Långtidsutredningen, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, en rad näringslivsföreträdare, svenska och internationella forskare samt internationella organisationer som EU, OECD och IMF. Det råder bred enighet om att höga marginalskattenivåer orsakar så kraftigt negativa effekter på skattebaserna att de netto inte genererar intäkter för statskassan utan tvärtom kan orsaka minskade intäkter. Å andra sidan talar mycket för att sänkta marginalskatter skulle kunna ske utan att försvaga statsfinanserna, eller till och med kunna generera ökade intäkter. En fördjupningsstudie till Finanspolitiska rådets rapport våren 2016 är en av de senaste undersökningarna som redovisar tydliga sådana resultat.

6. Skattesatser ur ett internationellt perspektiv

Såväl fåmansföretagares kapitalskattesats på som lägst 20 procent som deras skattesats på tjänsteinkomster upp till 57 procent är höga i ett internationellt perspektiv. På Svenskt Näringslivs uppdrag har Grant Thornton nyligen studerat ägarbeskattningen i 10 relevanta konkurrentländer och kommit till slutsatsen att utdelningar och kapitalvinster i Sverige beskattas högt i förhållande till övriga länder. Kartläggningar behöver visserligen tolkas med vetskap om att varje lands skattesystem är unikt och måste förstås i sin kontext. För att få en översiktlig bild kan en jämförelse ändå göras mellan vilka de högsta respektive lägsta skattesatserna är i respektive land. Det kan konstateras att Sveriges högsta skattesats är klart högre än i omvärlden. Den lägsta skattesatsen i Sverige ligger också förhållandevis högt bland annat jämfört med nollskattesats i flera andra länder. Figurerna 8 och 9 illustrerar.

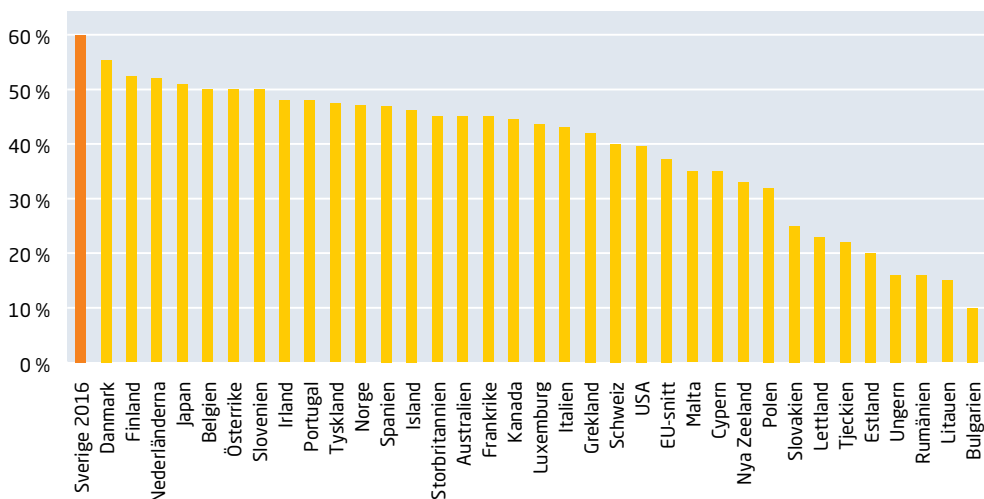
Figur 8 och 9. Högsta respektive lägsta skattesatser

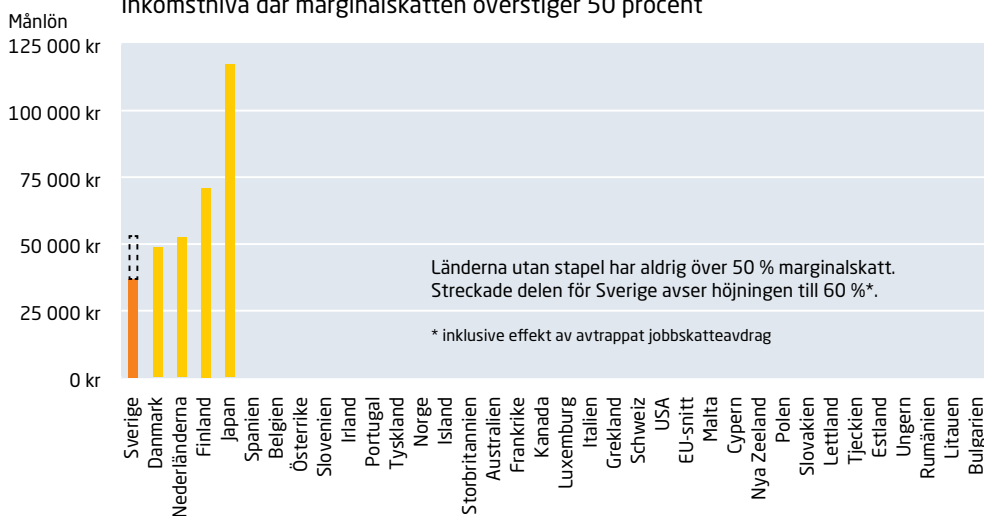
Även om också tjänsteinkomster i olika länder kan ha något olika regelverk, kan ändå jämförelser göras något enklare. För högre inkomster är dels marginalsattesatsen, dels brytpunkten (det vill säga den inkomstnivå över vilken marginals-katten gäller) intressanta att studera. En sådan jämförelse framgår i figurena 10 och 11 nedan. Skattevillkoren i Sverige är också på detta område strängare än i omvärlden; den högsta skattesatsen är högre än något annat land och inkomstnivån över vilken marginals-katten tas ut är lägre än i andra länder. De flesta länder har dock aldrig över 50 procents marginals-katt.

Figur 10 och 11. Marginals-kattesats och inkomstnivå

Högsta marginals-katt på arbete

Inkomstnivå där marginals-katten överstiger 50 procent

7. Inkomst av kapital respektive inkomst av arbete

I skattesystemet hanteras fåmansföretagsägars inkomster antingen som kapitalinkomst eller som tjänsteinkomst. Det är dock i verkligheten svårt att identifiera en renodlad härkomst för typiska företags och entreprenörers inkomster. I synnerhet kapitalinkomster kan ha flera skepnader. Kapitalavkastning liknande traditionell (riskjusterad) ränta på insatt kapital kan vara förhållandevis lätt att identifiera. Kapitalavkastning i form av så kallade entreprenörsräntor kan genereras när företagare framgångsrikt kombinerar idéer, processer, resurser med mera och är förknippad med ytterligare osäkerhet och risker. Vidare kan anställda generera intäkter som, utöver att täcka själva arbetskraftskostnaden, kan ge ägaren avkastning med tydlig kapitalinkomstkaraktär.

I mer än 20 år har 3:12-reglerna haft inslag där arbetskraftskostnaden utgjort underlag för att bestämma kapitalinkomstens storlek. När den större reformeringen 2006 genomfördes ökades arbetskraftskostnadens betydelse för att fastställa kapitalinkomsten kraftigt. Det gav företagare möjlighet att, genom ökat antal anställda, ”växa sig ur” regelverkets hämmande delar. I förarbetena konstaterades att ”löneunderlagsregeln utformas på ett särskilt generöst sätt” vilket fick till följd att ”utdelningar och kapitalvinst på kvalificerade andelar vid mycket höga lönesummor i praktiken till helt dominerande del kommer att undantas från tjänsteinkomstbeskattning”. Därefter skedde ytterligare lättnader som bland annat tog sikte på löneunderlagsreglerna. Även vid 2014 års förändringar, som i andra delar (främst införandet av 4 procents-spärren) gick i skärpande riktning för skattebetalarna, fick löneunderlagsreglerna en ännu mer förmånlig utformning. Sedan dess skiljer regelverket inte ut ”höga” lönesummor, utan gränsbelopp beräknas som 50 procent av hela lönesumman, räknat från första kronan (tidigare 25 procent upp till 60 IBB på företagsnivå). Lönekravet sänktes också en aning, från cirka 570 000 kr till 550 000 kr (10 till 9,6 IBB). Den justeringen hade inte särdeles tydliga motiv men nivån kring max 10 IBB får anses väl avvägd för att främja företagande.

Sammanfattningsvis är kapitalinkomster för fåmansföretagare visserligen svårdefinierade eftersom de kan ha många olika karaktärer. Regelverket har successivt alltmer tagit fasta på att använda anställdas löner som grund för att bestämma vad som är att betrakta som kapitalinkomster. Mot den bakgrunden vore en regelförändring framöver, som tog sikte på att försämra löneunderlagsreglerna ett trendbrott och en utveckling bort från styftet om att främja företagande och sysselsättning. Det vore också en olycklig signal till företagare som står i begrepp att fatta beslut om anställningar.

8. Förenklingsregeln

Sedan 2006 rymmer som nämnts 3:12-reglerna en förenklingsregel. Med stöd av regeln är företagare garanterade att kunna låta företaget dela ut ett schablonbelopp utan att behöva sätta sig närmare in i regelverket i övrigt. Schablonbeloppet för företaget var 2006 1,5 IBB och sedan 2012 är det 2,75 IBB efter successiva höjningar till 2 IBB (2007) och 2,5 IBB (2009). I dag motsvarar schablonbeloppet drygt 156 000 kr.

I skattedebatten förekommer påståenden om hur 3:12-reglerna i allmänhet och förenklingsregeln i synnerhet skulle ha öppnat möjligheten att ”sätta sig på bolag”, något som från tid till annan beskrivits i negativa termer, en orättfärdig skattelättnad och ett hot mot skattesystemets legitimitet. Ett annat perspektiv är att förenklingsregeln skapar möjlighet för människor att förhållandevis enkelt pröva på att starta egen verksamhet, vilket i förlängningen kan underlätta för nya verksamheter att utvecklas och generera nya investeringar och jobb.

I jämförelse med maximal tjänsteinkomstbeskattning av motsvarande belopp som förenklingsregeln erbjuder samt efter hänsyn till bolagsskatt, kan konstateras att den teoretiska skillnaden i beskattning kan bli upp till cirka 64 000 kr. För att uppnå detta måste förstas inkomsten tjäna in i 3:12-bolaget. Därtill måste bolaget upprättas och administreras, vilket i de flesta fall är förenat med kostnader. Redovisningstjänster kan behövas och en bedömning är att dessa i enklare form kan kosta cirka 15 000 kr per år. Även revisionstjänster kan bli aktuella att köpa och de kan betinga ett liknande belopp. Företagaren torde vidare behöva ägna viss tid åt administration, låt säga 5 timmar i månaden, vilket vid en värdering om måttliga 500 kr per timme motsvarar 30 000 kr per år. Kostnader för företagaren kommer således äta upp en betydande del av nämnda skatteskillnad mot tjänsteinkomstbeskattning. Kvar blir i många fall endast några enstaka tusenlappar, vilket knappast kan anses vara något särdeles starkt incitament till att bilda bolag av enbart skatteskäl. Därmed kan förenklingsregeln knappast heller anses utgöra ett hot mot skattesystemets legitimitet.

Mot den bakgrunden är dagens nivå för förenklingsregeln knappast uppseendeväckande. För en mer aktiv politik med förenklingsfokus torde utrymme finnas för att i framtiden ytterligare förbättra regeln. I sammanhanget ska noteras att en bolagsbildning också förutsätter att vissa grundvillkor är uppfyllda. Skatteverket prövar ansökan om och tillämpning av F-skattsedel utifrån bland annat bedömning av eventuellt anställningsförhållande. Utöver kostnader förknippade med att bedriva verksamhet i fåmansföretag enligt ovan innebär sådant företagande också andra skillnader gentemot traditionell anställning. De olika verksamhetsformerna eget företag respektive anställning är i praktiken mycket sällan helt utbytbara och förutsättningar och villkor skiljer sig åt.

9. Kraven på ägarandel (4 procent-spärren)

Vid regelförändringarna 2014 infördes en särskild begränsande regel, den så kallade 4 procent-spärren. Regeln tar sikte på att exkludera alla delägare med mindre än 4 procent ägarandel från möjligheten att använda löneunderlagsreglerna. Omfattande kritik riktades mot regeln redan då den föreslogs och regeringen tvingades därför till justeringar under beredningsarbetet, men regeln trädde ändå i kraft och kan bedömas ha haft snedvridande inverkan på företagandets struktur sedan införandet.

Begränsningar som tar sikte på ägarandelens storlek är förfelade, när det som egentligen eftersträfvats tycks ha varit att för vissa begränsa det lönebaserade utrymmets storlek. Om detta anses nödvändigt att åstadkomma, vore i stället en mer proportionerlig och systemkonform metod att marginellt justera storleken på i regelverket för löneunderlag redan befintliga faktorer/parametrar, se vidare avsnitt 11.

Ägarandelskravets expansionshämmande effekt blir exempelvis tydligt i ett exempel där ett fåmansföretag har 25 delägare med vardera 4 procents ägarandel. Vid en expansion där en ytterligare delägare tillkommer, riskerar samtliga ursprungsägare gå miste om möjligheten att använda löneunderlagsregeln. I praktiken torde därför 4 procentsregeln ha en starkt bromsande effekt på ett sådant företags vilja att utöka ägarkretsen.

En uppenbar snedvridande effekt av ägarandelskravet kan vidare illustreras i en situation med två identiska företag vad avser alla förutsättningar utom ägarstrukturen. Den enda skillnaden ligger i att det ena företags utgörs av en ensam huvudägare med full möjlighet att använda löneunderlagsregeln, medan det andra företaget har en spridd ägarbild med flera delägare under 4 procents ägarandel. Det andra företags delägare har därmed en sämre skattesituation och viljan att fortsatt bidra till företags utveckling har sannolikt försvagats kraftigt sedan regeln kom till. Även i detta fall torde möjligheterna vara små att ta in ytterligare delägare till mindre ägarandelar. Problemen med 4 procentsregeln blir också tydliga i ljuset av den debatt som för närvarande pågår om behovet av bättre skattevillkor för incitamentsprogram, där bland annat ett utredningsförslag nyligen lagts om kvalificerade personaloptioner.

Som nämnts är ägarandelskravet i grunden förfelat, eftersom det tar sikte på kapitalandel snarare än kapitalinsats. En person som satsar ett begränsat belopp, säg 50 000 kr, i en verksamhet med få delägare kan därmed få en bättre skattesituation än en person som satsar mångdubbelt större belopp, säg 500 000 kr, i en verksamhet med spridd ägarkrets och följaktligen mindre ägarandelar. Även detta exempel illustrerar tydligt problemet med ägarandelskrav. Som utvecklas i det följande finns i stället för ägarandelskrav andra och mindre skadliga möjligheter att justera regelverket i den mån detta anses nödvändigt.

10. Reformmöjligheter - några specifika exempel

Komplexiteten i 3:12-reglerna är hög, vilket å ena sidan skulle kunna innebära många möjligheter till förenklingar men å andra sidan försvåra förutsättningarna för ytterligare ändringar, eftersom olika typer av följdverkningar kan vara svåra att förutse. Som nämnts ovan vore en allmän förenkling att gå vidare med uppjusteringar av den schablonregel som finns i systemet redan i dag.

Flera andra delar i regelverken som direkt berör 3:12-företag rymmer också möjligheter till förbättringar. Det handlar bland annat om löneunderlag i delägda bolag, karensregler, inlåning och villkor för vinstandelslån. Var och en av dessa reformmöjligheter har fördelar och kan komplettera varandra, de ska alltså inte ställas mot varandra.

Beträffande *löneunderlag i delägda bolag* beaktar reglerna idag bara löner i direkt ägda bolag och löner i dotterbolag hemmahörande i stat inom EES. Dotterbolagskravet gör att ägarandelar under 50 procent helt utestängs från löneunderlagsregeln. Skattesystemet bör i så stor utsträckning som möjligt vara neutralt i förhållande till organisationsformen och således tillåta tillämpning av löneunderlagsreglerna även när koncernförhållande inte föreligger. I en alltmer globaliserad värld är det inte rimligt att i beskattningshänseende sortera länder efter deras organisationstillhörighet. För företagare i Sverige är det svårt att förstå varför exempelvis löner utbetalade i Österrike får räknas in i löneunderlaget men inte löner utbetalade i Schweiz. Reglerna behöver därför ändras dels så att även löneunderlag från företag där ägarandelen är lägre, förslagsvis 10 procent, får beaktas, dels så att även löneunderlag från företag utanför EES får beaktas.

Karensregler finns bland de bestämmelser i 3:12-regelverket som har begränsande syfte. De tar sikte på den tidsperiod som gått sedan en delägare, eller någon närstående, upphörde att vara verksam i fåmansföretaget. I korthet innebär regeln att så snart en delägare eller någon närstående varit kvalificerat verksam under något av de fem senaste åren, blir 3:12-reglerna tillämpliga. Många framgångsrika företagare upplever den tiden som alltför lång och regeln medför att många planerar hur de ska kunna undvika inlåningseffekter. Kortare karenstid skulle minska benägenheten att vidta planeringsåtgärder i samband med notering, försäljning eller avveckling av verksamhet i fåmansföretag och fler företagare skulle välja att stanna kvar i Sverige. Karensproblem med orimlig diskriminering kan också uppkomma vid generationsskiftet i företag. Även detta motverkar eller förhindrar effektiva omstruktureringar och behöver åtgärdas, något som ingår i den pågående utredningens uppdrag.

Nivåerna på *ränteersättning vid inlåning* till bolaget från delägare i ett fåmansföretag ifrågasätts ofta av Skatteverket och leder i många fall till domstolsprövning. Idag finns ingen bestämmelse om nivå på avdragsgill ränta. Av allmänna regler följer visserligen att företaget har rätt till avdrag för marknadsmässig ränta, men praxis om räntenivån är inte tydlig och en schablonregel skulle underlätta. I syfte att öka förutsebarheten för skattskyldiga, underlätta för Skatteverket och avlasta domstolarna bör det införas en schablonregel som anger en lägsta (rimlig) räntesats. En kompletterande regel med ett tak på nivån är dock olämplig, då det kan försvåra finansiering av projekt med hög risk.

Ett *vinstandelslån* är ett lån där räntans storlek helt eller delvis är beroende av det låntagande bolagets utdelning eller vinst. Avdragsrätten för den rörliga räntan är begränsad. För fåmansföretag är avdragsrätten bland annat borttagen för ränta som betalats till andelsägare. Denna begränsning förhindrar eller försvårar kapitalförsörjningen i små och medelstora företag. Vinstandelslån skulle kunna ge företag möjlighet att ta in kapital från ägare utan att inbördes behöva förändra ägarandelar. Dagens begränsningsregel påverkar även möjligheterna för företag att själva utforma sin ägarstyrning, något som anses ha stor betydelse för styrkeförhållandet mellan entreprenör och finansiär i växande företag. Begränsningsreglerna avseende vinstandelslån behöver ses över generellt. Avdragsförbudet för ränta till andelsägare kan dock genom enkla avgränsade åtgärder begränsas, vilket skulle ge viktiga förbättrade förutsättningar för kapitalförsörjning.

11. Reformmöjligheter - några avslutande allmänna kommentarer

Inledningsvis konstaterades att 3:12-regelverket tillkom i syfte att upprätthålla rågången mellan hårt beskattade tjänsteinkomster och lägre beskattade kapitalinkomster. Grundorsaken till skatteskillnaden är förstås Sveriges extremt höga marginalskatt på tjänsteinkomster; om denna sänks minskar trycket på 3:12-regelverket. Argumenten för lägre marginalskatter är många, men det ligger utanför denna rapport att utveckla dem mer än vad som översiktligt pekats på i avsnitt 5. När förbättringsmöjligheter i 3:12-systemet diskuteras mer allmänt är det angeläget att påtala att sänkta marginalskatter skulle medföra positiva effekter (även) på 3:12-området. Det är i sammanhanget viktigt att påminna om att även kapitalbeskattningen behöver sänkas för att stärka skattesystemets konkurrenskraft. I en situation där Sverige skulle få konkurrenskraftigare villkor för såväl marginalskatterna, med exempelvis en nivå under 40 procent, och kapitalskatten, med nivå under 15 procent, skulle visserligen spänningen minska mellan de båda skattesatserna. Det är dock inte osannolikt att ett behov skulle kvarstå med någon typ av regelverk för att fortsatt upprätthålla rågången.

En bredare finanspolitisk analys ligger visserligen utanför denna rapport att göra, men några generella noteringar kan vara på sin plats. Skattelättnader som främjar företagande och ökar effektiviteten i ekonomin bidrar till växande skattebaser och kan den vägen reducera eventuella försvagningar, eller till och med leda till förstärkningar, av de offentliga finansernas intäktssida. Det är allmänt sett angeläget att ta fasta på effekter för skattebaser när reformer utvärderas, något som gäller såväl förbättringar som försämringar i regelverket. Denna aspekt behöver beaktas när grundkravet om sunda offentliga finanser ska tillgodoses. Vidare behöver också de offentliga finansernas utgiftssida inkluderas i en diskussion om att skapa manöverutrymme för angelägna skattereformer. Om det därutöver finns skäl att se över skatternas utformning i ett vidare perspektiv har skatteskärpningar minst negativa effekter om de sker i konsumentled och mot icke konkurrensutsatta subjekt.

Vid sidan av den betydelsefulla uppgiften för 3:12-regelverket att verka främjande för företagande finns även begränsande syften och den pågående utredningen har som nämnts uppgiften att finna en bra balans här emellan. I den mån det anses finnas behov av skärpningar av regelverket för löneunderlag, är det av stor vikt att sådana sker proportionerligt och systemkonformt. Det handlar då om att använda parametrar i regelverket som kan justeras utan att orsaka (nya) trösklar och snedvridningar. Exempelvis framstår parametern för lönebaserat utrymme vid 50 procent av lönesumman som förhållandevis högt tilltagen, liksom parametern som ska reglera taket för lönebaserat utrymme framstår som hög när den anges till 50 gånger den egna lönen. Om det finns anledning till regeljusteringar är således storleken på i regelverket för löneunderlag redan befintliga faktorer/parametrar mindre allvarliga att marginellt förändra. När det gäller kraven på delägarrens egen lön får nivån kring max 10 IBB anses väl avvägd för att främja företagande.

Sammantaget är 3:12-reglernas utformning viktig för företagandets villkor och Sveriges tillväxtutsikter. Det är då angeläget att ta fasta på den utveckling som kunnat observeras de senaste tio åren, med starkt växande skatteintäkter under en period då betydelsefulla lättnader i regelverken genomförts. Genom åtgärder som bland annat inneburit sänkta skattesatser och utökade möjligheter för att få avkastningen från företagande beskattad som kapitalinkomst istället för tjänsteinkomst, har ökade skatteintäkter följt. När den pågående utredningen nu har i uppdrag att ta fram förslag som ska leda till ökade och inte minskade intäkter behöver dessa erfarenheter vara utgångspunkt.

12. Sammanfattning

Entreprenörsskatten, mer formellt benämnt 3:12-reglerna, står för närvarande högt på mångas agenda. Regelverket hanterar rågången mellan hårt beskattade tjänsteinkomster (upp till 57 procent skatt) och lägre beskattade kapitalinkomster (som lägst 20 procent skatt). Totalt berör reglerna cirka 250 000 företag med cirka 400 000 delägare och 750 000 anställda. En pågående offentlig utredning har i uppdrag att se över regelverket för att bland annat hitta en bra balans mellan å ena sidan främjande och å andra sidan begränsande syften med regelverket. Utredningen ska också lämna förslag som medför ökade och inte minskade skatteintäkter för staten.

En översyn av 3:12-reglerna behöver som utgångspunkt ta fasta på de motiv som låg till grund för senare års reformer av regelverket samt de erfarenheter som kan göras från utvecklingen sedan reglerna förändrats. Framför allt spelar 2006 års förändringar en stor roll och det är särskilt intressant att noga studera skattebasernas kraftigt positiva utveckling efter denna större reform av regelverket.

Uppmarschen till 2006 års reform var förhållandevis lång och kantades till en början av kritik mot att det gamla regelverket var alltför stramt. Utförliga förarbeten till förändringarna gjorde klart att det var angeläget att förändra reglerna för att förenkla och bättre stimulera företagande samtidigt som specifika motiv uttalades om att regeländringarna skulle skapa möjligheter för delägare till företag med mycket höga lönesummor att i praktiken till helt dominerande del undantas från tjänsteinkomstbeskattning. Förbättringar skedde genom bland annat en ny förenklingsregel, sänkt skattesats till 20 procent och en mer generös löneunderlagsregel. Det nya regelverket sjosattes under socialdemokratisk regering.

Sedan 2006 har skattebasen från utdelningar flerdubblats. Jämfört med en trend baserad på utvecklingen före 2006 års 3:12-reform har skatteintäkterna ökat med i snitt ett par, tre miljarder kr årligen. Summan av alla "övervinster" för de totalt 9 inkomstår som förflutit sedan 2006 års reform uppgår till mer än 30 miljarder kr. Om dessa skulle betraktas som engångsvinst för statskassan, skulle den varaktiga ränteeffekten uppgå till ungefär 1 miljard kr. Samtidigt har kapitalvinster för 3:12-delägare haft ungefärligen samma oregelbundna utveckling och när det gäller tjänsteinkomster har summan av dessa utvecklats grovt sett i samma takt som lönesumman för hela ekonomin, eller möjligen aningen snabbare.

Även om det finns många andra orsaker till förändringar i skattebasernas utveckling, kvarstår det faktum att fåmansföretagarnas skattebas utvecklats mycket positivt efter att reglerna förändrats genom att i huvudsak lättas upp. Den erfarenheten är betydelsefull att bära med sig i en översyn.

Det finns flera förändringar av 3:12-reglerna som är angelägna att genomföra för att ytterligare förbättra systemet och stimulera företagande. Den så kallade 4 procent-spärren behöver slopas. Den är en förfelad begränsning som tar sikte på ägarandelens storlek, trots att det som egentligen eftersträfvats tycks ha varit att för vissa begränsa det lönebaserade utrymmets storlek. Om detta anses nödvändigt att åstadkomma, vore i stället en mer proportionerlig och systemkonform metod att marginellt justera storleken på i regelverket för löneunderlag redan befintliga faktorer/parametrar.

Andra avsnitt i 3:12-reglerna som behöver förbättras är bland annat de delar som handlar om löneunderlag i delägda bolag, karensregler, inlåning och villkor för vinstandelslån. Sammantaget finns alltså potential för att ytterligare förbättra regelverket och den vägen fortsatt främja investeringar, entreprenörskap och företagande. På så vis kan positiva effekter uppnås för jobb och tillväxt.

Referenser

Edin, Hansson och Lodin (2005) "Reformerad ägarbeskattning – effektivitet, prevention, legitimitet".

Ericson och Fall (2013) "Några ekonomiska aspekter på 3:12-reglernas utveckling", Skattenytt 2013:12.

Finansdepartementet (2011) "Vissa skattefrågor inför budgetpropositionen 2012", lagrådsremiss.

Finansdepartementet (2013) "Kommentar med anledning av Lagrådets yttrande", regeringens hemsida 2013-06-20.

Finansdepartementet (2013) "Vissa skattefrågor inför budgetpropositionen 2014", promemoria.

Finansdepartementet (2013) "Vissa skattefrågor inför budgetpropositionen 2014", lagrådsremiss.

Finanspolitiska rådets rapport (2016), inklusive underlagsrapport 4.

Henrekson och Stenkula (2007) "Entreprenörskap".

KPMG interactive tax rate tool (2015).

Lagrådet (2013) "Yttrande över vissa skattefrågor inför budgetpropositionen för 2014".

Regeringens budgetproposition 2005/06:1.

Regeringens proposition 2005/06:40.

Regeringens budgetproposition 2006/07:1.

Regeringens proposition 2008/09:65.

Regeringens budgetproposition 2013/14:1.

Svenskt Näringsliv (2012) "Corporate Dividend and Capital Gains Taxation: A comparison of Sweden to other member nations of the OECD, EU and BRIC countries".

Svenskt Näringsliv (2013) "Företagare om regeringens 3:12-förslag".

Svenskt Näringsliv (2016) "Konkurrenskraften i Sveriges ägarbeskattning".

www.svensktnaringsliv.se

Storgatan 19, 114 82 Stockholm

Telefon 08-553 430 00